

Kontaktperson
Miljöstrategiska enheten
Peter Odhner
010-2241749
peter.odhner@lansstyrelsen.se

Infrastrukturdepartementet
Energienheten
Andreas Kannesten

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 februari 2018 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera hur flygets användning av hållbara biobränslen kan främjas för att bidra till övergången till ett fossilfritt energisystem och minskad klimatpåverkan. Maria Wetterstrand förordnades samma dag som särskild utredare.

Utredningen (SOU 2019:11) Biojet för flyget färdigställdes under våren 2019 och är nu ute på remiss. Remissen ska besvaras senast 2019-09-18.

Sammanfattning av förslagen i utredningen:

- Miljömålsberedningen ges i uppdrag att ta fram mål för minskade utsläpp i flyget.
- En långsiktig reduktionsplikt för flygfotogen införs.
- Möjligheten att upphandla biojetbränsle bör införas i de statliga ramavtalen.
- Försvarmakten ges i uppdrag att upphandla biojetbränsle för den volym flygfotogen som statsflyget tankar i Sverige.
- Försvarmakten och Försvarets materielverk ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för inhemsk produktion och användning av biojetbränsle för Försvarmaktens ändamål.
- Energimyndigheten ges i uppdrag att analysera frågan om ett investerings- eller driftsstöd ska utvecklas för produktionsanläggningar med ny teknik som initialt är för kostsam för att kunna konkurrera i reduktionsplikten.
- Konsumentverket ges i uppdrag att ta fram ett förslag för redovisning av klimatpåverkan för långväga resor, en klimatdeklaration.
- En utredning tillsätts om utökad nattågstrafik som ett alternativ till flygresor.

Nedan följer Länsstyrelsen Skånes yttrande på aktuell utredning.

9.4 Politiska mål för flygets utsläpp

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på att tydliga nationella och gemensamma mål tas fram för att minska flygets klimatutsläpp. Viktigt dock att dessa mål följs upp och utvärderas kontinuerligt, samt att åtgärdsplaner tas fram om vi riskerar att missa målen och att det finns mandat och resurser för att nå målen. Målen får inte bli luftslott.

9.5 En reduktionsplikt för flyget

Länsstyrelsen Skåne anser att krav på en kvotplikt för flygbränsle är ett viktigt styrmedel för att öka andelen biojet i det konventionella flygbränslet. Reduktionsplikten måste dock vara relateras till en hållbar produktion (se 9.6 och 10.0) av biojet.

9.6 Upphandling av biojet för den offentliga sektorns samt statsflyget

Det offentliga Sverige måste gå i bräschen vad gäller klimatomställningen. Det skapar fler hållbara produkter och marknader och ökar sysselsättningen i landet. I detta fall så kommer biojetmarknaden att gynnas så att den på sikt kan bli mer storskalig. Flera länsstyrelser tittar också på möjligheten att upphandla biobränsle, men det är mycket bra om Kammarkollegiet istället tar ett gemensamt grepp kring detta och vi ser gärna att upphandlingen blir klar så snart som möjligt. Det är dock viktigt att det ställs relevanta hållbarhetskrav i denna upphandling, såsom tydlig spårbarhet av var bränslet kommer ifrån, att det är tillverkat på ett miljömässigt godtagbart sätt, att det inte konkurrerar med matproduktion eller innehåller palmolja eller PFAD etc,

9.7 Försvaret ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för inhemsk produktion och användning av biojetbränsle

Länsstyrelsen Skåne ser positivt på att försvarsmakten får i uppdrag att utreda inhemsk produktion av biojet för försvarsmaktens ändamål, inte minst ur säkerhetspolitisk synvinkel.

9.8 Alternativa åtgärder och styrmedel

Vi anser att utredningen måste vara tydlig med att biobränslen kan stå för en mindre del av flygets klimatomställning. Dels för att tillgången på råvarorna och produktionsmöjligheterna är begränsade. Dels för att det inte är en tillräcklig åtgärd om man ser till hur utsläppen ska dras ner i resterande delar av sektorn. Lika viktigt är det med beteendeförändringar, att flytta över transporter från flyget till hållbarare transportslag, samt att minska transportererna i sig, samt att det krävs andra ekonomiska styrmedel så som flygskatt, borttagna subventioner och andra åtgärder som ger minskad efterfrågan på flygresor.

11.13 Konsekvenser för myndigheter och domstolar

Konsumentverket

Konsumentverket får i uppdrag att undersöka möjligheten att ställa krav på redovisning av flygresors klimatpåverkan vid försäljning och marknadsföring av resor i Sverige. Vi måste kartlägga våra utsläpp för att adressera åtgärder. Att Konsumentverket får detta uppdrag ser vi därför som positivt av Länsstyrelsen Skåne.

10.3.2 Utökad nattågstrafik som alternativ till flygresor

Vi ser positivt på att nattågstrafiken kan utvecklas ytterligare både i Sverige och Europa för att öka attraktiviteten och som ett viktigt steg för att minska flygandet, både i Sverige och Europa. De konkreta förslagen på åtgärder bör därför integreras med tågtrafiken utanför Sveriges gränser.

10. Förslag för ökad produktion av biojetbränsle i Sverige

Utredningen föreslår ett antal åtgärder för att öka produktion av biobränsle i Sverige. Länsstyrelsen Skåne anser att utredningen måste vara tydlig med att biobränslena som ska produceras måste vara **hållbart producerade** och inte innebära ett ökat uttag från skogen. Vi vet att endast 20 % av Sveriges naturtyper och 40 % av arterna mår bra enligt EUs rapport gällande statusen för de arter och naturtyper som omfattas av EUs art- och habitatdirektiv och skogsbruket är en viktig orsak till problematiken. Orsaken till att den biologiska mångfalden utarmats på land är utan tvekan markanvändningen, dvs hur det moderna jord- och skogsbruket bedrivs. Enligt Naturvårdsverket behöver mer skog skyddas och undantas från skogsbruk. Detta gäller även uttaget av grot och andra biprodukter. Länsstyrelsen Skåne anser även att en storskalig produktion av biojet behöver anpassas till samhällets övriga behov av biobränsle för byggnation, förpacknings- och papperstillverkning, bränsletillverkning, livsmedelsförsörjning etc. utan att äventyra den biologiska mångfalden, bidra till negativ klimatpåverkan samt ske med hänsyn till skogens långsiktiga kretslopp.

10.2.4 Utredningen föreslår att Energimyndigheten analyserar frågan om ett investerings- eller driftsstöd

Flygbränsle är dyrt och den största anledningen till det höga priset är att det i dag bara tillverkas av några få aktörer och i liten skala. För att komma ned i pris behövs en hållbar (se ovan), men också mer storskalig produktion. På kort sikt är detta en

högriskinvestering, vilket kräver politisk vilja att dela risktagandet. Staten måste kunna ge **långsiktiga garantier för att hållbara investeringar ska kunna realiseras.**

Övriga synpunkter

Viktigt att vi tar ett helhetsgrepp på transportsektorn och dess klimatomställning så att bioresurserna kan utnyttjas på ett optimalt och hållbart sett. Möjligt att ett uttag av skogsråvara ska dedikeras till biobränsle för flyget och att övriga (väg)transportslag ska elektrifieras (elvägar, batterier) där så är möjligt.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin. Vid den slutliga handläggningen har även avdelningschef Annelie Johansson deltagit och klimatstrateg Peter Odhner, föredragande.

Ola Melin
Länsöverdirektör

Peter Odhner
Klimatstrateg

Detta beslut har signerats digitalt varför det saknar namnunderskrifter.